

Козьмук Н. І.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та соціально-гуманітарних дисциплін
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: kozmuk_natalia@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-7438-8691*

Гірняк В. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: virynya@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-1103-7365*

Семеген І. Б.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: dzedzyk-ira@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-0479-2132*

Дребот Н. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: drebot72@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0742-0967*

Другова В. Т.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Львівського
навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи», Україна;
e-mail: viradruhova@gmail.com; ORCIDID:0000-0001-9826-3201*

РИЗИКИ ЕКСПАНСІЇ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА ВІТЧИЗНЯНИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Анотація. Обґрунтовано необхідність аналізу та оцінки ризиків експансії іноземного капіталу за умов приділення уваги оцінці ризиків, урахуваючи поведінкові фактори в умовах нестабільної політичної та економічної ситуації України. Розглянуто підходи до класифікації термінів «міжнародна банківська група», «іноземна банківська група» та «іноземний банк» з позиції вітчизняного законодавства і встановлено їхню відмінність. Експансію іноземних банків на фінансовий ринок України доцільно розглядати як з позиції виявлення позитивних наслідків цього процесу, так і щодо оцінки ризиків для безпеки розвитку вітчизняної банківської системи. Проведено порівняльну характеристику вітчизняних та іноземних банківських груп за показниками рентабельності та визначено розмір загального банківського ризику. Запропоновано причинно-наслідкові зв'язки виникнення ризиків експансії іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок і розглянуто ФінТех-технології як перспективний напрям співпраці між ФінТех-фірмами і банками, що сприятиме прозорості ведення діяльності іноземного і вітчизняного банківського бізнесу. Встановлено, що з метою підвищення стабільності вітчизняної фінансово-банківської системи основні сили Національного банку України повинні бути покладені на врівноваження експорту та імпорту банківських продуктів, що відобразиться на зниженні ризикованості як вітчизняних, так і іноземних банківських установ на фінансовому ринку України.

Ключові слова: іноземний капітал, іноземні банківські групи, ризики іноземного капіталу, вітчизняні банки, рентабельність капіталу та активів, ФінТех-технології.

Формул: 1; рис.:4.; табл.:1; бібл.: 9.

Kozmuk N. I.

*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and Social and Humanitarian Disciplines
Lviv Educational-Scientific Institute
of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: kozmuk_natalia@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-7438-8691*

Hirnyak V. V.

*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Lviv Educational-Scientific Institute
of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: virynya@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-1103-7365*

Semehen I. B.

*Ph. D. in Economics,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Lviv Educational-Scientific Institute
of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: dzedzyk-ira@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-0479-2132*

Drebot N. P.

*Ph. D. in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance
Lviv Educational-Scientific Institute
of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: drebot72@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0742-0967*

Druhova V.T.

*Ph.D. in Economics, Department of finance, banking and insurance
Lviv Institute of SHEI «Banking University», Ukraine;
e-mail: viradruhova@gmail.com; ORCIDID:0000-0001-9826-3201*

RISKS OF EXPANSION OF FOREIGN CAPITAL ON THE DOMESTIC FINANCIAL MARKET

Abstract. The necessity of analyzing and evaluating the risks of expansion of foreign capital in conditions of weighting the risk assessment, taking into account behavioral factors in the conditions of the unstable political and economic situation in Ukraine are done. The approaches to the classification of the terms «international banking group», «foreign bank group» and «foreign bank» are considered from the standpoint of domestic legislation, and their difference is established. The expansion of foreign banks in the Ukrainian financial market is appropriate both from the perspective of identifying the positive effects of this process and from the point of view of risk assessment for the development of the domestic banking system. The comparative characteristics of domestic and foreign banking groups according to the indicators of profitability are conducted and the size of the general banking risk is determined. The causal links of the emergence of the risks of expansion of foreign capital to the domestic financial market are proposed and financial technologies are considered as a perspective direction of cooperation between financial companies and banks, which will promote the transparency of the activities of foreign and domestic banking business. It has been established that in order to increase the stability of the domestic financial and banking system, the main forces of the National Bank of Ukraine should be placed on the balancing of export and import of banking products, which will be reflected in reducing the riskiness of both domestic and foreign banking institutions in the financial market of Ukraine.

Keywords: foreign capital, foreign bank groups, foreign capital risks, domestic banks, profitability of capital and assets, financial technologies.

JEL Classification G18, G21, G32

Formulas: 1; fig.: 4; tabl.: 1; bibl.: 9.

Козьмук Н. И.

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры менеджмента и социально-гуманитарных дисциплин
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: kozmuk_natalia@ukr.net; ORCID ID: 0000-0001-7438-8691

Гирняк В. В.

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: virynya@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-1103-7365

Семеген И. Б.

кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: dzedzyk-ira@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-0479-2132

Дребот Н. П.

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела», Украина;
e-mail: drebot72@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0742-0967

Другова В. Т.

кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования
Львовского учебно-научного института
ДВНЗ «Университет банковского дела»
e-mail: viradruhova@gmail.com; ORCIDID:0000-0001-9826-3201

РИСКИ ЭКСПАНСИИ ИНОСТРАННОГО КАПИТАЛА НА ОТЕЧЕСТВЕННЫЙ ФИНАНСОВЫЙ РЫНОК

Аннотация. Обоснована необходимость анализа и оценки рисков экспансии иностранного капитала в условиях придиления внимания оценке рисков, учитывая поведенческие факторы в условиях нестабильной политической и экономической ситуации Украины. Рассмотрены подходы к классификации терминов «международная банковская группа», «иностранная банковская группа» и «иностраный банк» с позиции отечественного законодательства и установлено их отличие. Проведена сравнительная характеристика отечественных и иностранных банков по показателям рентабельности и определен размер общего банковского риска. Предложены причинно-следственные связи возникновения рисков экспансии иностранного капитала на отечественный финансовый рынок и рассмотрены ФинТех-технологии как перспективное направление сотрудничества между финтех фирмами и банками, что будет способствовать прозрачности ведения деятельности иностранного и отечественного банковского бизнеса.

Ключевые слова: иностранный капитал, иностранные банковские группы, риски иностранного капитала, отечественные банки, рентабельность капитала и активов, ФинТех-технологии.

Формул: 1; рис.: 4.; табл.: 1; библи.: 9.

Вступ. На сьогодні політична та економічна ситуація в Україні залишається нестабільною, та потребує зовнішньої підтримки зі сторони країн Європейського Союзу, зокрема присутності іноземних банків на фінансовому ринку України. Іноземні банки не лише впливають на зміну кон'юнктури ринку, а й запроваджують свої інноваційні тренди та технології у веденні бізнесу, таким чином створюючи високу конкуренцію вітчизняним банкам.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Попри низький інвестиційний потенціал, фінансовий ринок України має доволі високу частку присутності іноземних компаній, та зокрема, фінансово-кредитних установ, які вмотивовані певними факторами для діяльності на вітчизняному ринку грошей та капіталів. В зв'язку з цим, іноземні банки несуть значний вплив на структуру та динаміку розвитку банківської системи України, на рівень її капіталізації та стабільності розвитку, що зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Питанням присутності іноземного капіталу на грошово-кредитному ринку України, та оцінки його впливу на стабільність економіки, приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як Барановський О.І., Вовчак О.Д., Гірченко Т.Д., Козоріз М.А., Міщенко В.І., Онищенко В., Пшик Б.І., Смолженко Т.С., Стороженко О.О., Чуб О.О. У своїх працях, науковці ґрунтовно описують теоретичні та практичні аспекти проникнення, функціонування та наслідки впливу присутності іноземного капіталу в банківській системі України. Проте, на нашу думку, не достатня увага приділена власне оцінці ризиків такої присутності, враховуючи поведінкові фактори в умовах нестабільної політичної та економічної ситуації України.

Метою статті є дослідження основних показників діяльності іноземних банків та банківських груп, у порівнянні з вітчизняними банками, а також оцінка та аналіз мотивів, факторів та ризиків присутності іноземного капіталу у банківській системі країни на різних функціональних рівнях.

Результати дослідження. У 2018 році Комітет з питань нагляду та регулювання діяльності банків, нагляду платіжних систем Національного банку України визначив критерії для окремих груп банків. Відповідно до рішення Комітету від 29 грудня 2017 року № 444 передбачені такі групи [1]:

- банки з державною часткою — банки, в яких держава прямо чи опосередковано володіє часткою понад 75% статутного капіталу банку.
- банки іноземних банківських груп — банки, контрольні пакети акцій яких належать іноземним банкам або іноземним фінансово-банківським групам.
- банки з приватним капіталом — банки, в яких серед кінцевих власників істотної участі є один чи кілька приватних інвесторів, що прямо та/або опосередковано володіють не менше ніж 50% статутного капіталу банку.

Зміни у поділі банків на групи у законодавстві України відбувається під впливом високого рівня присутності іноземних банківських груп. Терміни «міжнародна банківська група», «іноземна банківська група» та «іноземний банк» часто використовують як синоніми. Проте кожен з цих термінів суттєво відрізняються. Відповідно до законодавства України, а саме «Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп» іноземна банківська група — банківська група, яка є частиною міжнародної банківської групи. У свою чергу, міжнародна банківська група розглядається як група фінансових установ, пов'язаних відносинами контролю, діяльність якої представлена більше ніж в одній країні та яка підлягає нагляду на консолідованій основі з боку іноземного органу нагляду [2].

На нашу думку, а також зважаючи на ЗУ «Про банки і банківську діяльність» [3] головними ознаками іноземної банківської групи є розташування центру, ухвалення стратегічних рішень за кордоном і контроль іноземних власників.

Регулювання діяльності іноземних банківських груп в Україні майже не відрізняється внаслідок дії національного режиму інвестиційної та іншої господарської діяльності, а також національного режиму валютного регулювання й справляння податків, що затверджено законами України «Про банки і банківську діяльність», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів», «Про усунення дискримінації в оподаткуванні суб'єктів підприємницької діяльності, створених з використанням майна та коштів вітчизняного походження», «Про валюту і валютні операції» тощо.

Незалежно від національної належності власників банків, НБУ здійснює загальний моніторинг банківських ризиків через єдину систему нормативів ліквідності, адекватності капіталу, а також інших нормативів діяльності.

Станом на 31.12.2018 кількість банків зі 100% іноземним капіталом становить 22 банки, в результаті завершення процедури викупу мажоритарним акціонером ПАТ «Укрсоцбанк» акцій у міноритаріїв. Після викупу акцій частка АВН Holdings S.A. (Люксембург) в «Укрсоцбанку» зросла з 99,9104 до 100%. Загальна ж кількість банків з іноземним капіталом 37 у результаті купівлі

компанією responAbilityParticipations AG 40,45% акцій ПАТ «Акціонерний комерційний банк «Львів» у акціонера банку — компанії ТОВ «Нью Прогрес Холдинг» (Україна) [4].

Перш за все, банки іноземних банківських груп оцінимо за сукупністю активів, які відображають спроможність банку ефективно працювати у банківському секторі. Дослідження демонструє, що загалом уся група досліджуваних банків продовжує пришвидшено нарощувала обсяг активів упродовж, які на кінець 2017 р. становили 547 129 млн. грн. та з 2013 р. зросли на 139,7 % (Рис. 1).

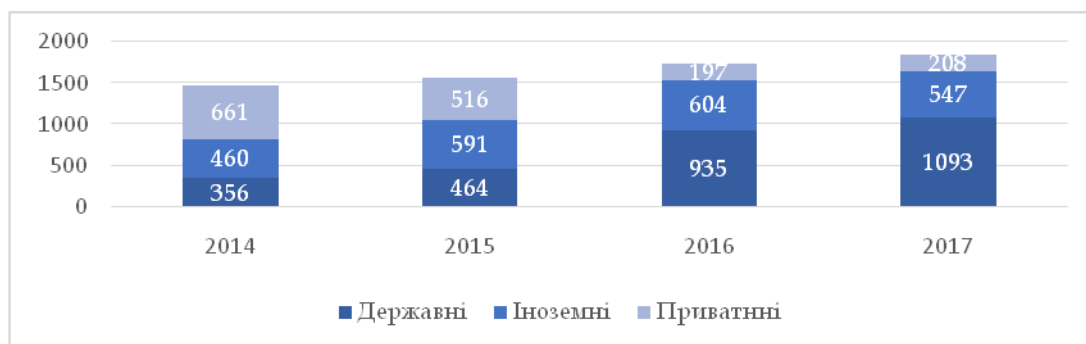

Рис. 1. Загальні активи за групами банків станом на 01.01.2018 (млн грн)

Джерело: Складено за [4].

Частка активів банків іноземних банківських груп у загальному обсязі активів банків України на кінець 2017 р. становила 29,6 % [4]. Провідні позиції за обсягом сукупних активів з поміж досліджуваних банків іноземних банківських груп у 2016—2017 рр. займали АТ «Райффайзен Банк Аваль» та ПАТ «СБЕРБАНК». Частка кредитів, наданих в економіку України банками іноземних банківських груп, у структурі активів цих банків 2016 р. становила 58,35 %, а 2017 р. — 42,65 %. А загальна частка кредитів банків іноземних банківських груп (233 373 млн. грн.) у загальному обсязі кредитів банків України 2017 р. (550 231 млн. грн.) становила 42,4 % хоча й в порівнянні із 2016 р. знизилася на 3,6 %, але такі дані свідчать про активну кредитну діяльність дочірніх банків на території України навіть у той час, коли вітчизняні банки скорочують кредитні операції через надвисокий ризик.

Отже, незважаючи на те, що банки зіткнулися з широким спектром проблем на кредитному ринку та завдяки лояльності вкладників та фінансовій підтримці материнських компаній вони мали конкурентну перевагу, що виражалася у відносно низькій вартості кредитних ресурсів і можливості надання кредитів за більш низькими ставками.

Упродовж 2016—2017 рр. зобов'язання банків іноземних банківських груп дещо знизилися і на кінець 2017 р. становили 357 109 млн. грн., хоча у порівнянні з 2013 р. зобов'язання іноземних банків зросли на 144,21 % (Рис. 2).

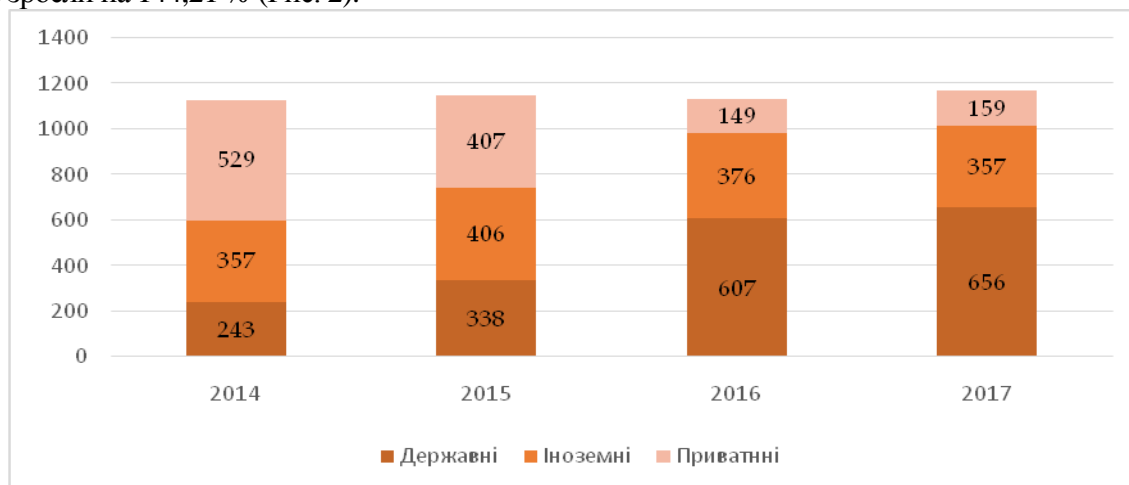

Рис. 2. Структура зобов'язань за групами банків станом на 01.01.2018 (млн грн)

Джерело: Складено за [4].

Проведені розрахунки рентабельності капіталу дозволили визначити банки, капітал яких приніс найбільший прибуток у 2017 р., а саме: АТ «ОТП БАНК» — 401 %, ПАТ «Ідея Банк» — 55,3 %, ПАТ «БТА Банк» — 41 % (рис. 3). Найнижче значення ROE 2017 р. були у АТ «ПРЕУС БАНК МКБ» (-318,8 %), ПАТ «КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК» (-124,5 %) та у АТ «Райффайзен Банк Аваль» (-94,8 %) [4].

Найвищі коефіцієнти ROA (рентабельності активів) станом на 01.01.2018р. отримані для ПАТ «БАНК ФОРВАРД», ПАТ «БТА Банк» та ПАТ «КРЕДИТВЕСТ БАНК». Найнижчі значення коефіцієнтів ROA станом на 01.01.2018р. отримані для ПАТ «КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК», АТ «ПРЕУС БАНК МКБ» та АТ «БМ БАНК». Загалом, у 2017 р. нерентабельними виявилися активи 7 банків іноземних банківських груп, що може свідчити про неефективний банківський менеджмент щодо управління активами (Рис. 3).

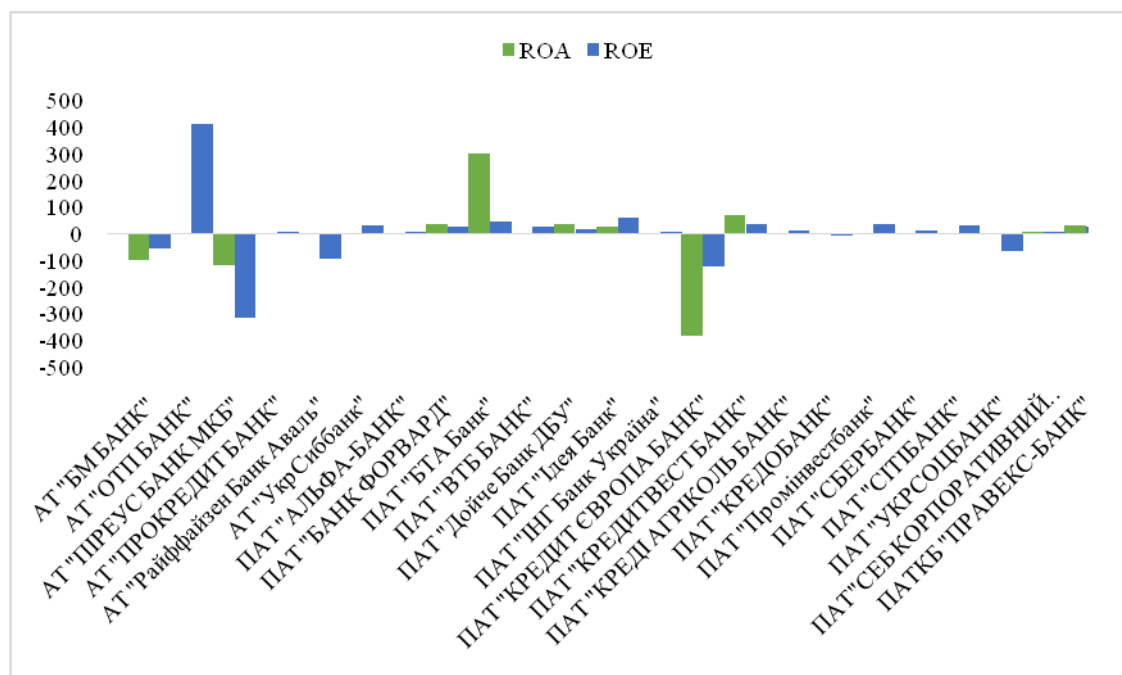

Рис. 3. Рентабельність активів та капіталу іноземних банківських груп станом на 01.01.2018
Джерело: Складено за [4].

Звичайно, що першопрчиною від'ємних значень ROE та вище проаналізованих значень ROA був значний обсяг збитків банків іноземних банківських груп. Хоча банки іноземних банківських груп і демонструють дещо кращі показники фінансової діяльності, ніж вітчизняні банки, вони все ж працюють в умовах кризи банківської системи та фінансового ринку, що негативно відображається на прибутковості їх діяльності.

З метою оптимізації ролі іноземного капіталу на вітчизняному ринку фінансових послуг, необхідно урівноважити відношення між ефективністю діяльності українських банків й банків з іноземним капіталом шляхом посилення стійкості й платоспроможності українських банків. Такі міри можна здійснити за допомогою реформування програми «чистки» банківської системи, приділивши більше уваги програмі реабілітації нестійких банків, виведення їх на конкурентоспроможній рівень замість простого ліквідування таких банків з системи, тим самим примножуючи вплив іноземного капіталу [5; 6].

Експансію іноземних банків на фінансовий ринок України доцільно розглядати як з позиції виявлення позитивних наслідків цього процесу, так і з точки зору оцінки ризиків для безпеки розвитку вітчизняної банківської системи.

Враховуючи мотиви входження (проникнення) іноземного капіталу на вітчизняний ринок фінансових послуг, а також фактори, які впливають на дані мотиви, нами виявлено причинно-наслідкові зв'язки виникнення ризиків такої експансії, враховуючи функціональні рівні прояву наслідків дії таких ризиків (Рис. 4).

Рис. 4. Причинно-наслідкові зв'язки виникнення ризиків експансії іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок
Джерело: Авторська розробка.

Діяльність будь-якого банку неминуче супроводжується різноманітними зовнішніми та внутрішніми ризиками. Оцінимо розмір загального банківського ризику для банків з українським капіталом, а також за участю іноземного капіталу. Рівень загального банківського ризику розраховується, як:

$$L = A/Ka, \quad (1)$$

де A — активи банку;

Ka — сума акціонерного капіталу.

Ураховуючи загальноприйняті підходи, в основу оцінювання ризиків покладено такі критерії:

- L — від 0 до 5 — низький рівень ризиків;
- L — від 5,1 до 10 — середній рівень ризиків;
- L — від 10 і вище — критичний рівень ризиків.

За даними фінансової звітності банків України розраховано розмір загального ризику банків (Табл. 1).

Таблиця 1

Розмір загального ризику банків України станом на 01.01.2018

Показник	Банки з українським капіталом					Середній розмір ризику, %
	Ощадбанк (Україна)	МегаБанк (Україна)	ПУМБ (Україна)	А-Банк (Україна)	Індустріал банк (Україна)	
Загальний коефіцієнт ризику	6,8	15,6	16,6	15,9	7,8	12,54
Показник	Банки з іноземним капіталом					Середній розмір ризику, %
	РайффайзенБанк Аваль (Австрія)	УкрСиббанк (Франція)	Сбербанк (Росія)	Кредо Банк (Польща)	ОТП Банк (Угорщина)	
Загальний коефіцієнт ризику	12,9	10,5	5	6,8	5,8	8,2

Джерело: Авторська розробка.

Виходячи з даних *табл.*, до банків з середнім рівнем ризику відносяться ПАТ «Ощадбанк», АКБ «Індустріалбанк», ПАТ «Сбербанк», ПАТ «Кредобанк» та ПАТ «ОТП Банк». До банків з високим рівнем ризику увійшли решта банків з українським капіталом та іноземним капіталом. Як бачимо, через значний вплив внутрішніх факторів на діяльність іноземних банків, високий розмір загального банківського ризику банків з іноземним капіталом характеризує критичний рівень ризику. Це свідчить про необхідність зниження ризикованої діяльності банків України.

Проведений аналіз діяльності банків іноземних банківських груп в Україні у 2016—2018 рр. засвідчив посилення їх позицій як за абсолютними показниками, так і за відносними показниками. Фінансова криза в Україні серйозно похитнула фінансову стійкість, кредитоспроможність та платоспроможність вітчизняних банків, чим скористалися дочірні банки іноземних материнських компаній, посиливши свою конкурентоспроможність шляхом додаткової капіталізації.

На нашу думку, з метою підвищення стабільності вітчизняної фінансово-банківської системи, основні сили Національного банку України повинні бути покладені на врівноваження експорту та імпорту банківських продуктів, що відобразиться на зниженні ризикованості як вітчизняних, так і іноземних банківських установ на фінансовому ринку України. Це може бути досягнуто за рахунок оптимізації таких позицій:

- проведення щорічної оцінки стійкості (стрес-тестування) для двадцяти найбільших за розмірами активів та капіталу вітчизняних та іноземних банківських установ (зниження ризику концентрації);
- гармонізація вітчизняного законодавства з нормативно-правовими актами Європейського Союзу як у сфері банківського регулювання і нагляду, так і в сфері протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом (зниження політичного ризику та ризику легалізації);
- установлення кількісних обмежень на відкриття філій та відділень іноземних банків в Україні, що підвищить конкурентоспроможність вітчизняних банків (зниження структурних ризиків).

На основі проведеного аналізу, варто зазначити, що досягнення високої конкурентоспроможності вітчизняних банків у порівнянні з іноземними, повинно бути

досягнуто не лише за рахунок кількісних показників та обмежень, а й за рахунок підвищення якості надання послуг у грошово-кредитній сфері. Для виходу вітчизняних банків на абсолютно новий рівень надання фінансових послуг, а також зниження відповідних фінансових ризиків, вбачаємо перспективу їхнього розвитку крізь призму еволюції ФінТех компаній в Україні.

Фінансові технології, або ФінТех (англ. «FinTech»), — галузь, що складається з компаній, що використовують технології та інновації, щоб конкурувати з традиційними фінансовими організаціями в особі банків і посередників на ринку фінансових послуг [7—9]. Такі компанії використовують поєднання технологій, клієнтоцентричного сервісу та гнучкої бізнес-структури для зниження витрат, розширення клієнтської бази та зростання ринкової частки. В умовах скорочення банківського сектору та зниження довіри населення до банківської системи в Україні формується значний потенціал для розвитку ФінТех-індустрії.

Застосування новітніх цифрових технологій в традиційній сфері банківського бізнесу дозволить фінансово-кредитним установам налагодити та вивести на якісно новий рівень процес обслуговування клієнтів та надання ширшого спектру фінансових послуг. Зокрема, технологія блокчейну, що використовується ІТ-компаніями знизить ризик витоку фінансових даних клієнтів, а також ризик легалізації. Технології колективного фінансування знижують фінансові ризики неповернення кредитів та сприяють прозорості ведення банківського бізнесу. Використання штучного інтелекту дозволить банківським установам знизити витрати на персонал та уникнути ризику економічного шахрайства.

Висновки. Отже, враховуючи причинно-наслідкові зв'язки виникнення ризиків експансії іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок, а також рівень ризику присутності іноземних банківських груп є необхідним для регулювання процесів банківської системи України та підтримки її конкурентоспроможності. Усі вищезгадані заходи дозволять нівелювати політичну та економічну нестабільність в Україні, натомість сприяти розвитку як філій іноземних банків та банківських груп, так і якісному розвитку вітчизняних банків, знижуючи відповідні фінансові та структурні ризики.

Література

1. Національний банк України [Електронний ресурс]. — Київ : НБУ, 2018. — Режим доступу : <https://bank.gov.ua>.
2. Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп : станом на 1 лист. 2018 року [Електронний ресурс] / Національний банк України // Законодавство України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12>.
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності (Додаток до журналу «Вісник Національного банку України». — 2001. — № 1. — С. 3—46. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
4. Основні показники діяльності банків [Електронний ресурс] / Національний банк України. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Дученко М. М. Роль іноземного капіталу в банківській системі України [Електронний ресурс] / М. М. Дученко, М. О. Ніколаєнко // Тези доповіді Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Двадцять другі економіко-правові дискусії (29.11.2017)». — Режим доступу : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2099>.
6. Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи [Електронний ресурс] / Л. А. Дудинець // Глобальні та національні проблеми економіки / Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. — 2018. — Вип. 22. — Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/149.pdf>.
7. Kurul, Z. Relationship between Institutional Factors and FDI Flows in Developing Countries: New Evidence from Dynamic Panel Estimation / Z. Kurul, A. Yalta // *Economies*. — 2017. — № 5 (17). — P. 1—10.
8. Click R. W. Financial and Political Risks in US Foreign Investment / R. W. Click // *Journal of International Business Studies*. — 2005. — № 36 (5). — P. 559—575.
9. Erkekoglu H. Do Political Risks Affect The Foreign Direct Investment to Host Countries? / H. Erkekoglu, Z. Kilicarslan // *Journal of Business, Economics and Finance*. — 2016. — № 5 (2). — P. 218—232.

Стаття рекомендована до друку 16.09.2019

*© Козьмук Н. І., Гіряк В. В.,
Семеген І. Б., Дребот Н. П.,
Другова В. Т.*

References

1. [National Bank of Ukraine]. (2018). Kyiv. *bank.gov.ua*. Retrieved from <https://bank.gov.ua> [in Ukrainian].
2. Natsionalnyi bank Ukrainy. (2018). Polozhennia pro poriadok identyfikatsii ta vyznannia bankivskykh hrup: stanom na 1 lyst. 2018 roku [Regulations on the procedure for identifying and recognizing banking groups: as of 1 November 2018]. *Zakonodavstvo Ukrainy — Legislation of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12> [in Ukrainian].

3. Natsionalnyi bank Ukrainy. (2001). Zakon Ukrainy «Pro banky i bankivsku diialnist» vid 07.12.2000 № 2121-III (zi zminamy ta dopovnenniamy). [Law of Ukraine «On Banks and Banking» dated 07.12.2000 № 2121-III (as amended)]. *Zakonodavchi i normatyvni akty z bankivskoi diialnosti (Dodatok do zhurnalu «Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy» — Legislative and normative acts on banking (Annex to the Bulletin of the National Bank of Ukraine Bulletin), 1, 3—46*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> [in Ukrainian].
4. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv [Basic indicators of banks activity]. *www.bank.gov.ua*. Retrieved from <http://www.bank.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Duchenko, M. M., & Nikolaienko, M. O. (2017). Rol inozemnoho kapitalu v bankivskii systemi Ukrainy [The Role of Foreign Capital in the Banking System of Ukraine]. *Mizhnarodna naukovo-praktychna internet-konferentsiia «Dvadtsiat druhi ekonomiko-pravovi dyskusii (29.11.2017)» — International Scientific and Practical Internet Conference «Twenty-second Economic and Legal Discussions (29.11.2017)»*. Retrieved from <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-2099> [in Ukrainian].
6. Dudynets, L. A. (2018). Rozvytok finansovykh tekhnolohii yak faktor modernizatsii finansovoi systemy [Development of financial technologies as a factor of modernization of the financial system]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky — Global and national problems of economy, 22*. Mykolayiv: Mykolaiivskiy natsionalnyi universytet imeni V. O. Sukhomlynskoho. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/149.pdf> [in Ukrainian].
7. Kurul, Z., & Yalta, A. (2017). Relationship between Institutional Factors and FDI Flows in Developing Countries: New Evidence from Dynamic Panel Estimation. *Economies, 5* (17), 1—10 [in English].
8. Click, R. W. (2005). Financial and Political Risks in US Foreign Investment. *Journal of International Business Studies, 36* (5), 559—575 [in English].
9. Erkekoglu, H., & Kilicarslan, Z. (2016). Do Political Risks Affect The Forign Direct Investment to Host Countries? *Journal of Business, Economics and Finance, 5* (2), 218—232 [in English].

The article is recommended for printing 06.05.2019

© Kozmuk N. I., Hirnyak V. V.,
Semehen I. B., Drebot N. P.,
Druhova V.T.